

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра організації обліку та аудиту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти магістр

на тему: «Методика й організація бухгалтерського обліку розрахунків з
постачальниками та підрядниками і аналіз кредиторської заборгованості (на
матеріалах приватного підприємства «Імені Калашника» Полтавського
району)»

Виконав: здобувач вищої освіти
ступеня магістр, 2 курсу групи 1
за освітньо-професійною програмою
«Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
очної форми навчання
Коляка А. А.
Керівник: Пилипенко К. А.
Рецензент: Бережна Світлана Вікторівна

Полтава – 2018 року

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

УДК 657

Коляка Анжела Анатоліївна

**МЕТОДИКА Й ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ І
АНАЛІЗ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ**

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Автореферат

*дипломної роботи на здобуття
ступеня вищої освіти магістр*

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана в Полтавській державній аграрній академії на кафедрі організації обліку та аудиту

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент
Пилипенко Катерина Анатоліївна,
*Полтавська державна аграрна академія,
доцент кафедри організації обліку та аудиту*

Рецензент ***Бережна Світлана Вікторівна***
*в.о. начальника відділу – головного бухгалтера
відділу бухгалтерського обліку та звітності,
Полтавський апеляційний суд.*

*Захист відбудеться «19» грудня 2018 р. о 9 годині на засіданні
екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди,
1/3, навчальний корпус 4, аудиторія 434.*

*Відповідальний за
нормо-контроль*

С. В. Тютюнник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Господарська діяльність кожного суб'єкта України у сучасних умовах є предметом уваги широкого кола зовнішніх і внутрішніх учасників ринкових відносин, які зацікавлені у позитивних і правдивих результатах його діяльності і функціонування.

В процесі своєї діяльності підприємство постійно взаємодіє з різними контрагентами, а саме: іншими підприємствами та організаціями, державними органами, кредитними установами, фондами соціального страхування, акціонерами, працівниками, які працюють на підприємстві. У результаті взаємодії у підприємства виникають зобов'язання, за якими повинен здійснюватися постійний контроль для забезпечення стабільного стану підприємства.

Забезпечення правильності ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є важливою ділянкою обліку і потребує особливого контролю. На сьогодні існує методологічно сформована основа бухгалтерського обліку зобов'язань перед контрагентами, що постачають підприємству товарно-матеріальні цінності та надають йому будь-які послуги, але виникають питання щодо формування інформаційної бази для проведення обліку та надання інформації керівництву підприємству задля покращення контролю за розрахунками з постачальниками та підрядниками.

Питанням гармонізації та співставлення обліку національних із міжнародними стандартами займалися І. Бланк, Ф. Бутинець, С. Голов, Г. Г. Кірейцева, В. Качалін, В. Костюченко, Л. Нищенко, А. Смит, Я. Соколова, В. Швець, Ю. С. Цал-Цалко та низка інших дослідників, що не змогли оминати вказану тему в своїх наукових працях.

Незважаючи на вагомість наукових досліджень, наукове обґрунтування сутності практичних кроків організації бухгалтерського обліку розрахунків із кредиторами в умовах сьогодення залишається актуальним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт за темою «Методика й організація бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками і аналіз кредиторської заборгованості».

Мета і завдання дослідження. Метою написання даної дипломної роботи є обґрунтування теоретичних, організаційних та методологічних положень організації бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками і аналіз кредиторської заборгованості, та розробка рекомендацій щодо вдосконалення методики організації бухгалтерського обліку розрахунків.

Реалізація мети дослідження зумовила необхідність вирішення в дипломній роботі таких завдань:

- виявити сутність економічних категорій щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- систематизувати положення нормативних актів щодо обліку розрахунків постачальниками та підрядниками
- провести аналіз організаційно-економічної характеристики предмету

дослідження;

- критично оцінити систему документування, аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;

- критично проаналізувати стан кредиторської заборгованості підприємства;

- розробити пропозиції щодо удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підставі проведеного дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є облікові процедури відображення господарських операцій щодо ведення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками у Приватному підприємстві «Імені Калашника» Полтавського району Полтавської області.

Предметом дослідження є сукупність загальних принципів, теоретичних питань, методичних і практичних завдань, пов'язаних з формуванням ефективного процесу бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Методи дослідження. Теоретико-методичною основою проведеного дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід при дослідженні економічних явищ та процесів. Основні аспекти організації бухгалтерського обліку зареєстрованого капіталу досліджуються за допомогою різних методів пізнання. Так, при вирішенні поставлених задач в дослідженні використані такі методи: індукції та дедукції – для виявлення сутності економічних категорій «постачальники та підрядники» та «кредиторська заборгованість»; комплексно-системний – для вивчення основних положень нормативно-правових активів щодо організації бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками; пізнання та теоретичного узагальнення – для узагальнення методики бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками; статистичних порівнянь, аналізу та синтезу – для проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства в цілому та для проведення аналізу кредиторської заборгованості; абстрактно-логічний – для формування висновків і пропозицій для підприємства; табличний і графічний – для наочного відображення результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та впровадженні рекомендацій щодо вирішення комплексу питань бухгалтерського обліку операцій з постачальниками та підрядниками. Основні положення наукової новизни полягають в: побудові факторної інформаційної моделі облікової політики щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками на досліджуваному підприємстві; розробці форм документів для до реєстраційного аналітичного обліку розрахункових операцій на підприємстві; узагальнення шляхів оптимізації джерел формування кредиторської заборгованості.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані результати спрямовані на покращення організації та ведення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень доповідались й одержали позитивну оцінку на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю» (м. Полтава, 26 жовтня 2017 р.); УІ Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих учених «Розвиток соціально-економічної системи у трансформаційних умовах» (м. Бердянськ, 01-02 лютого 2018 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю соціально-орієнтованій системі управління підприємствами» (м. Полтава, 20 квітня 2018 р.), 3-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку» (м. Херсон, 21 травня 2018 р.); III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю» (До 20-річчя заснування факультету обліку та фінансів ПДАА) (м. Полтава, 26 жовтня 2018 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 6 наукових праць загальним обсягом 1,6 др.арк., у тому числі в фахових виданнях – 1 стаття обсягом 0,6 др. арк., у матеріалах конференцій - 5 тез доповідей обсягом 1,0 др. арк.

Структура та обсяг магістерської роботи. Дипломна робота складається з вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 83 найменувань, містить 13 таблиць, 13 рисунків, 9 додатки. Основний зміст магістерської роботи викладено на 118 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведено дані про апробацію одержаних результатів.

У **першому розділі «Методичні основи бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками»** здійснено теоретичне обґрунтування економічної сутності понять «постачальники», «підрядники» «зобов'язання», «кредиторська заборгованість».

Під час здійснення підприємницької діяльності суб'єкт господарювання взаємодіє з іншими організаціями, підприємствами, які надають послуги, виконують роботи, поставляють матеріальні цінності, включаючи запаси, обладнання, інші активи, необхідні для забезпечення звичайної діяльності підприємства. І саме у результаті цих взаємодій виникають розрахунки з постачальниками та підрядниками, тобто поточні зобов'язання підприємства. З цього виходить, що процес постачання є одним із головних адже без нього не може початися сам процес виробництва. Основне завдання постачання полягає в забезпеченні потреб виробничого процесу в ресурсах – сировині, матеріалах, паливі, тарі, запасних частинах, МШП тощо.

Наявність зобов'язань вважається нормальним станом будь-якого діючого підприємства, оскільки вони є основою взаємозв'язків між суб'єктами господарювання. Поточні зобов'язання відіграють важливу роль в аналітичних процедурах підприємства, які здійснюють зовнішні і внутрішні користувачі фінансової звітності, впливають на рішення, що приймаються ними.

На кожному підприємстві, установі чи організації є власний перелік поточних зобов'язань, які вони мають. Поточні зобов'язання на ПП «Імені Калашника» представлені у такому вигляді (рис. 1).

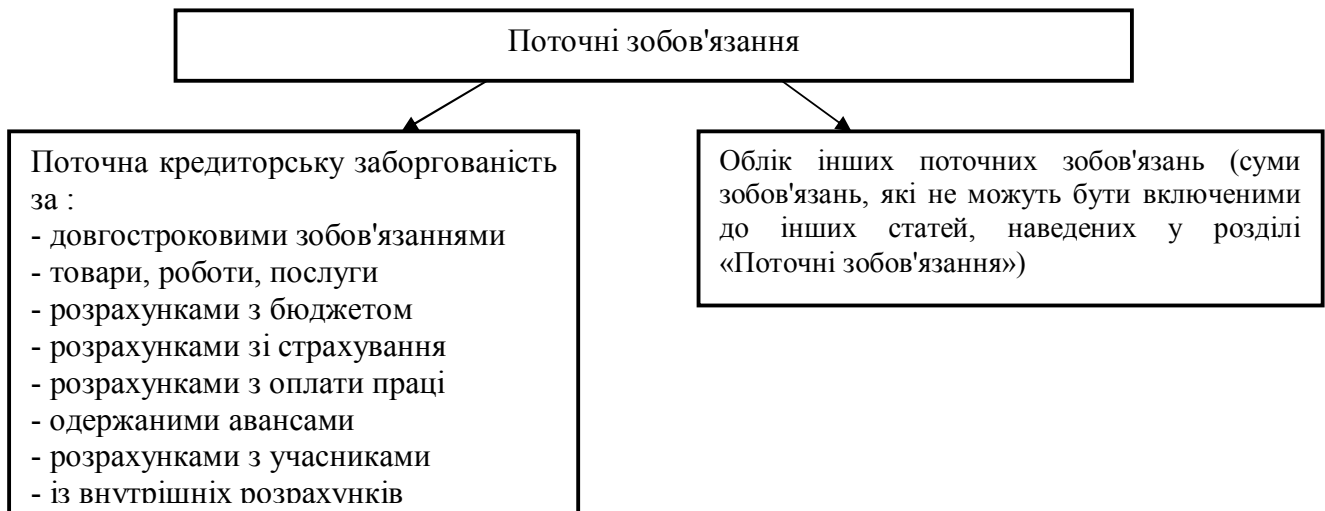


Рис. 1. Поточні зобов'язання на ПП «Імені Калашника»

Розрахунки з постачальниками та підрядниками повинні проводитися на основі укладених договорів, контрактів, договорів - підряду. Проте, часто недооцінюють значення договорів і здійснюють придбання товару на основі виставлених підприємству постачальником рахунків на оплату.

Загальна схема закупівлі товарно-матеріальних цінностей має такий вигляд:

1. На підприємство постачальника скеровується довірена особа підприємства-покупця, яка оглядає товар і приймає рішення про його купівлю.

2. На основі переговорів між постачальником та покупцем укладається договір. Це є дуже істотним моментом, позаяк на підставі договору підприємство може відстоювати свої права.

3. На основі повідомлення покупця уповноважена особа підприємства-постачальника виписує рахунок на оплату.

4. Виписаний рахунок керівником підприємства-покупця передається в бухгалтерію з розпорядним надписом.

5. Підприємство-покупець передає в обслуговуючий банк розпорядження на перерахування коштів зі свого рахунку на рахунок постачальника відповідно до виписаного рахунку-фактури.

6. Отримання підприємством-продавцем виписки банку, яка підтверджує надходження коштів на його банківський рахунок.

Кількість нормативних документів, які регулюють господарські розрахункові операції, є досить великою, крім того вони часто змінюються та є

індивідуальними для деяких суб'єктів господарювання. Систему законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні можна розділити на п'ять рівнів (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні

Рівень	Законодавчо-нормативного регулювання
I рівень	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
II рівень	Постанови Кабінету Міністрів, Укази президента тощо
III рівень	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку
IV рівень	Інструкції, положення, вказівки Міністерства фінансів України
V рівень	Накази, розпорядження щодо організації бухгалтерського обліку і застосування обраної облікової політики на підприємстві

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками і розкриття її фінансової звітності визначаються у П(С)БО 11 «Зобов'язання». Норми цього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ). П(С)БО 11 застосовується з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками, установлених іншими П(С)БО.

На сьогоднішній день, коли підприємства співпрацюють із зарубіжними партнерами, досить актуально та гостро стоїть питання необхідності приведення вітчизняної системи обліку до вимог міжнародних стандартів. У обліку розрахунків із кредиторами за МСФЗ і за українськими стандартами бухгалтерського обліку є низка відмінностей, але є і спільні риси, що дає можливість сказати, що в майбутньому можливе зменшення відмінностей [28].

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками спрямований на збір та узагальнення інформації про розрахунки за отримані покупцем товарно-матеріальні цінності, прийняті замовником виконані роботи та спожиті послуги. Також можна стверджувати, що розрахунки з постачальниками та підрядниками є важливими складниками складного механізму взаємодії підприємства.

Чітка методика бухгалтерського обліку поточних зобов'язань дає змогу забезпечити отримання правдивої інформації для аналізу і контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками, проведення якого сприяє прийняттю управлінських рішень, щодо діяльності підприємства та підтриманню фінансової стійкості та платоспроможності.

У другому розділі «Фінансовий стан та організація бухгалтерського обліку підприємства» проведено аналіз фінансово – економічної діяльності ПП «Імені Калашника» та вивчено основні аспекти облікової політики.

Приватне підприємство «Імені Калашника» Створене в результаті

реорганізації шляхом перетворення СГТОВ «Імені Калашника» та є правонаступником усього майна та обов'язків СГТОВ «Імені Калашника», діє на підставі статуту, засноване з метою одержання прибутку і наступного його розподілу між засновниками підприємства, підтримки національного товаровиробника, підвищення потреб на вітчизняні товари та послуги, підвищення інтересу до української економіки та культури, створення нових робочих місць, сприяння розвитку економіки України.

Облікова політика підприємства виступає елементом нормативно – правового регулювання обліку на рівні підприємства.

Одним з перших етапів організації бухгалтерського обліку на підприємстві є формування облікової політики, яка являє собою сукупність принципів, методів і процедур (рис. 2), що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

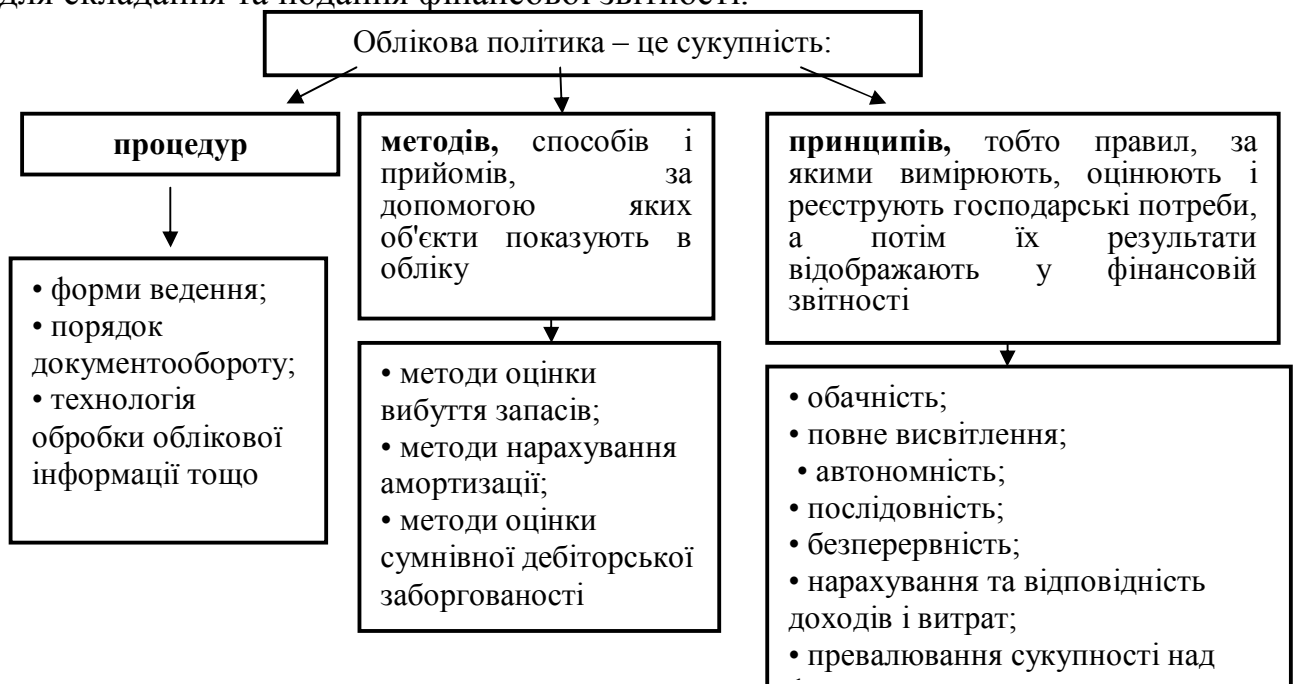


Рис. 2. Складові облікової політики

Проведений аналіз джерел формування капіталу показав що, найбільшу частку в джерелах формування капіталу становить власний капітал. У розділі І пасиву балансу не міститься сум за «негативними» статтями пасиву: неоплачений капітал, вилучений капітал; збільшилася залежність підприємства від довгострокових і поточних зобов'язань і забезпечень (їх суми підвищились відповідно на 1900 тис. грн (в 2,7р.) і 3696 тис. грн (в 1р.); поточна кредиторська заборгованість збільшилася на 4236 тис. грн, або в 1р. Підвищення її частки в джерелах формування капіталу з 3,1 % у 2015р. до 5,4 % у 2017 р. (на 2,3 в. п.) свідчить про погіршення стану розрахунків підприємства з кредиторами.

Водночас на підприємстві залишається нерівновага між сумами поточної кредиторської та поточної дебіторської заборгованості. Зокрема, поточна дебіторська заборгованість перевищувала поточну кредиторську заборгованість на кінець 2015 року, а на кінець 2017р. це співвідношення змінилося і поточна

кредиторська заборгованість стала перевищувати поточну дебіторську заборгованість. Така динаміка пояснюється тим, що впродовж періоду дослідження поточна дебіторська заборгованість скоротилася на 57,9 %, а кредиторська заборгованість підвищилася в 1 р. Отже, шляхи зміцнення майнового стану підприємства пов'язані насамперед з удосконаленням управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

У третьому розділі «Організація бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками» висвітлено порядок обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ПП «Імені Калашника».

Основним документом, який регулює загальні правила застосування первинних документів, є Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.1995 року. Положення встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності підприємствами.

Для відображення господарських операцій, що здійснюються на підприємстві, бухгалтерський облік використовує метод документування.

Виникнення зобов'язання перед постачальниками та підрядниками відображається в обліку ПП «Імені Калашника» на підставі таких первинних документів. Первинні документи є основним вихідним матеріалом для складання зведених звітних реєстрів - журналів-ордерів, відомостей, таблиць.

При безпосередньому надходженні товарно-матеріальних цінностей від постачальника та послідовність проведення операцій які оформлюється відповідними документами наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Документи, які оформлюються при надходженні товарно-матеріальних цінностей від постачальника на підприємство

Вид документа	Характеристика документа
Довіреність	Складається підприємством-покупцем
Платіжне доручення (платіжна вимога доручення, розрахунковий чек)	Оформляється на основі рахунка підприємства – покупцем
Рахунок	Оформляється постачальником і є розрахунковим документом для оплати товарів, що поставляється
Податкова накладна	Складається постачальником для розрахунку суми ПДВ, що є податковим зобов'язанням постачальника.
Накладна	Оформляється відпуск товарів зі складу постачальника
Товарно-транспортна накладна	Складається при умові постачання товарів автотранспортом або транспортом сторонньої організації до складів оптового підприємства
Сертифікати відповідності (якості)	Надаються постачальником

Організація розрахунків з контрагентами та її відображення в обліку у вигляді схеми наведено на рис. 3.

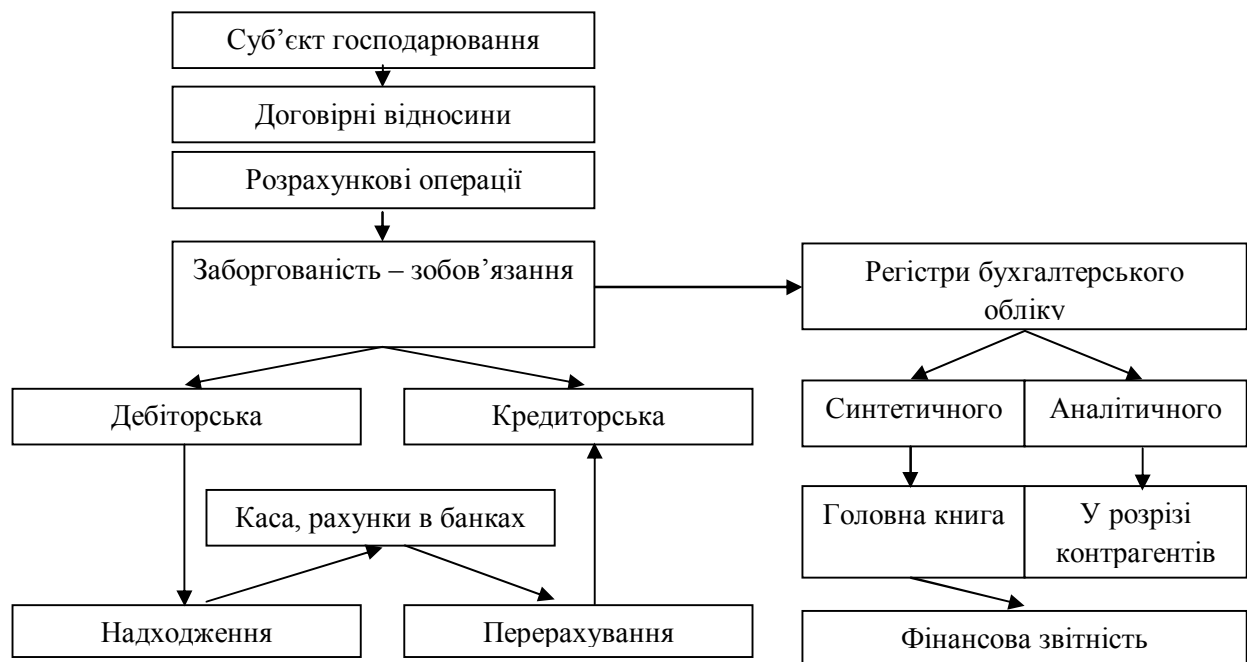


Рис. 3 Схема організації розрахунків з контрагентами та її відображення в обліку

Узагальнення і систематизація інформації первинного обліку можна за допомогою ведення аналітичного та синтетичного обліку. Для узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками ПП «Імені Калашника» використовує рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі підприємства представлено на рис. 4

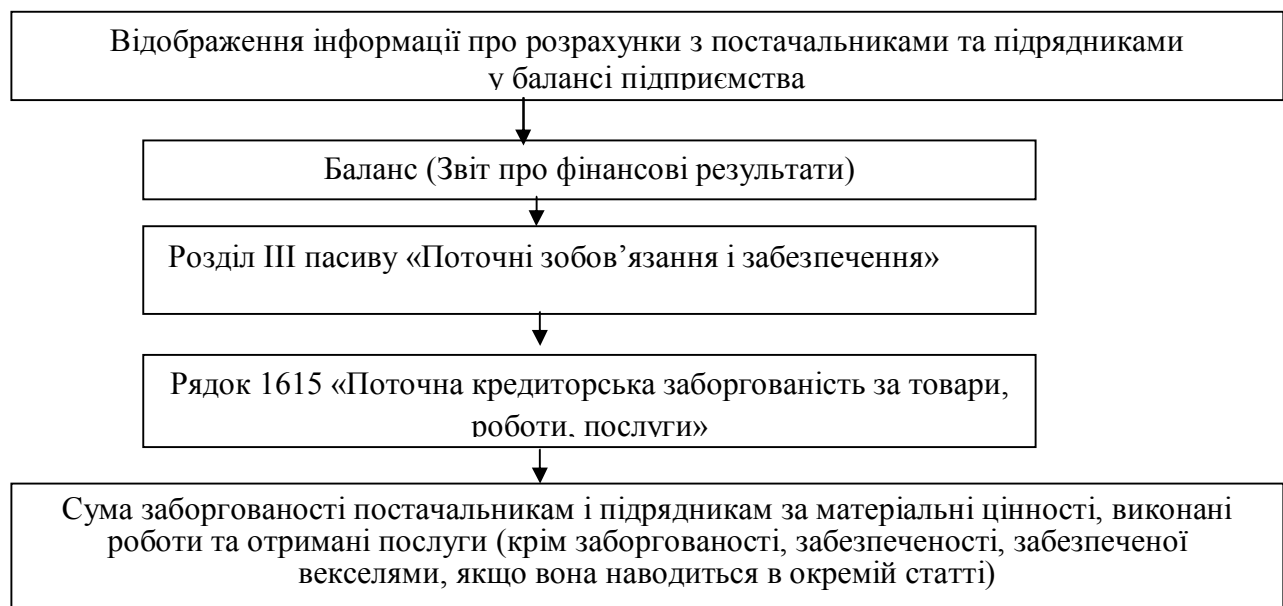


Рис. 4. Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі підприємства

При складанні фінансової звітності поточні зобов'язання будуть відображені у відповідних кодах рядка. Тобто, необхідність удосконалення правильного відображення в обліку операцій з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, підвищення значення своєчасної та достовірної облікової та аналітичної інформації щодо стану активів та пасивів підприємства в обґрунтуванні та прийнятті управлінських рішень засвідчують актуальність даних проблем.

У четвертому розділі «Аналіз кредиторської заборгованості підприємства» узагальнено методику аналізу кредиторської заборгованості. Мета аналізу кредиторської заборгованості є: оцінка платіжної дисципліни покупців і замовників; аналіз ризиків кредиторську заборгованість; виявлення у складі кредиторську заборгованість зобов'язань, малоймовірних для стягнення; розробка оптимальної політики, спрямованої в напрямі прискорення розрахунків й зниження ризику неплатежів.

Використавши дані фінансової звітності, досліджуваного підприємства проаналізовано динаміку та структуру зобов'язання ПП «Імені Калашника» у табл. 4.

Таблиця 4

Комплексне оцінювання поточної кредиторської заборгованості за системою відносних показників

№ з/п	Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення (+,-)	
					абсолюте	Відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5
Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості						
1	Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2÷п.3)	18,193	11,343	10,824	-7,369	-40,5
2	Тривалість одного обороту (середній період погашення) поточної кредиторської заборгованості, днів (360÷п.9)	20	32	33	+13	+65
3	Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі, % (п.3÷п.5×100)	3,4	11,0	6,0	+2,6	х
4	Частка поточної кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях і забезпеченнях, % (п.3÷п.7×100)	86,1	87,5	93,9	-7,8	х
5	Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, % (п.3÷п.8×100)	5,6	8,8	11,1	+5,5	х
6	Припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн (п.3÷п.4)	0,32	0,54	1,07	+0,75	в 2,3 р.б
7	Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.3÷п.1×100)	3,2	5,5	7,0	+3,8	х
8	Коефіцієнт співвідношення періодів погашення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості	1,8	1,156	1,532	-0,268	-48,2

Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості (табл. 4) мають в переважній більшості позитивну динаміку. Зокрема, коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості зменшився з 18,193 у 2015 році до 10,824 у 2017, а тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості відповідно збільшилася з 20 до 33 днів. Така динаміка пояснюється тим, що за збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 88,2% середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості також збільшилася на в 2,1 р.б.

Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі підприємства зросла з 3,4 до 6,0 %, а в зобов'язаннях і забезпеченнях знизилася з 81,0 до 68,6 %. Показник, який характеризує відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, збільшився з 5,6 до 11,1 %, його рівень залишається низьким і свідчить про здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами. Це ж стосується відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), яке збільшився з 5,6 до 11,1 %.

У результаті випереджального скорочення середньорічної величини поточної дебіторської заборгованості (на 4,8 %) порівняно зі збільшенням середньорічної величини поточної кредиторської заборгованості (в 2,1 р. б) показник, який характеризує скільки припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, збільшився з 0,32 до 1,07 грн, або на в 2,3 р. б. (за оптимального рівня близько 1 грн). Якщо у 2015 році коефіцієнт співвідношення періодів погашення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості становив 1,8, то у 2017 році він зменшився до 1,532.

Значне перевищення поточної кредиторської заборгованості, особливо за товари, роботи, послуги, свідчить про безпроцентне кредитування у інших підприємств ПП «Імені Калашника», що стає причиною фінансових труднощів та напруженість його фінансового стану і платіжних зобов'язань.

Основою управління зобов'язаннями є вибір надійних контрагентів і гнучка системи розрахунків з ними. Система управління кредиторською заборгованістю включає аналіз джерел її виникнення, управління, контроль та вибір кредитної політики.

ВИСНОВКИ

В процесі своєї діяльності підприємство постійно взаємодіє з різними контрагентами, а саме: іншими підприємствами та організаціями, Державним бюджетом, кредитними установами, фондами соціального страхування, акціонерами, працівниками, які працюють на підприємстві. У результаті взаємодії у підприємства виникають зобов'язання, за якими повинен здійснюватися постійний контроль для забезпечення стабільного стану підприємства.

Також важливою складовою управління підприємством є організація

обліку інформації про стан розрахунків, що формується в системі бухгалтерського обліку, та надають цю інформацію зацікавленим сторонам з метою прийняття важливих рішень.

Забезпечення правильності ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є важливою ділянкою обліку і потребує особливого контролю. На сьогодні існує методологічно сформована основа бухгалтерського обліку зобов'язань перед контрагентами, що постачають підприємству товарно-матеріальні цінності та надають йому послуги, все одно виникають питання щодо формування інформаційної бази для проведення обліку та надання інформації керівництву підприємству задля покращення контролю за розрахунками з постачальниками.

Об'єктом дослідження є облікові процедури відображення господарських операцій щодо ведення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками у ПП «Імені Калашника» Полтавського району Полтавської області.

Постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно – матеріальних цінностей, надають послуги, виконують роботи. Облік розрахунків з постачальниками регламентується Інструкцією № 22 «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті».

Підприємство засноване з метою одержання прибутку і наступного його розподілу між засновниками підприємства, підтримки національного товаровиробника, підвищення потреб на вітчизняні товари та послуги, підвищення інтересу до української економіки та культури, створення нових робочих місць, сприяння розвитку економіки України.

Для досягнення своєї мети підприємство здійснює такі види діяльності:

Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаним із ними послуг:

а) вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;

б) вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів;

в) вирощування інших однорічних і дворічних культур;

г) розведення ВРХ молочних порід;

д) розведення іншої ВРХ та буйволів та інші.

Підприємство діє на основі законів, нормативів, положень, інструкцій з бухгалтерського обліку та подають фінансову звітність до державних органів.

Аналізуючи фінансово – економічний стан підприємства можна визначити, що ПП «Імені Калашника» має не стійкий фінансовий стан на кінець 2017 року, що пов'язується із кризовими явищами та ситуацією в країні. Але підприємство здатне своєчасно проводити платежі, забезпечувати фінансування своєї діяльності на розширеній основі.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності. З урахуванням Методичних рекомендацій щодо облікової політики

підприємства, підприємства повинні розробляти наказ про облікову політику для подальшої діяльності підприємства. На сьогоднішній день цей наказ на підприємствах всіх форм власності повинен бути обов'язково.

Дослідження стану організації обліку на підприємстві щодо обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками показав:

- На підприємстві приділяють велику увагу документуванню, при цьому застосовують такі первинні документи : рахунок – фактура, видаткова накладна, податкова накладна, товарно – транспортна накладна, довіреність, платіжне доручення і акт виконаних робіт. Суб'єкти господарювання вже не зобов'язані оформляти довіреності на одержання товарно – матеріальних цінностей на кожну окрему поставку, але на ПП «імені Калашника» ще використовують цю форму.

- Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно – матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги призначений рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Рахунок балансовий, розрахунковий, пасивний, призначений для обліку поточних зобов'язань. За кредитом рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно – матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, за дебетом – її погашення, списання.

- На підприємстві ведеться автоматизована система обліку. Для його ведення підприємства використовують такі програмні продукти: «Парус – бухгалтерія», «1С: Бухгалтерія» та інші.

- Узагальнена інформація про розрахунки з постачальниками та підрядниками відображається у фінансовій звітності підприємства. Сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані кошти (крім заборгованості, забезпеченої векселями) відображається у IV розділі Пасиву Балансу (Форма № 1) «Поточні зобов'язання» за рядком «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги».

За даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форми № 2 «Звіт про фінансовий результат» було здійснено розрахунок показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості, який показав, що коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості зменшився з 18,193 у 2015 році до 10,824 у 2017, а тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості відповідно збільшилася з 20 до 33 днів. Така динаміка пояснюється тим, що за збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 88,2% середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості також збільшилася на 2,1 р.б.

Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі підприємства зросла з 3,4 до 6,0 %, а в зобов'язаннях і забезпеченнях знизилася з 81,0 до 68,6 %. Показник, який характеризує відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, збільшився з 5,6 до 11,1 %, його рівень залишається низьким і свідчить про здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами. Це ж стосується відношення

поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), яке збільшився з 5,6 до 11,1 %.

У результаті випереджального скорочення середньорічної величини поточної дебіторської заборгованості (на 4,8 %) порівняно зі збільшенням середньорічної величини поточної кредиторської заборгованості (в 2,1 р.б.) показник, який характеризує скільки припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, збільшився з 0,32 до 1,07 грн, або на в 2,3 р.б. (за оптимального рівня близько 1 грн). Якщо у 2015 році коефіцієнт співвідношення періодів погашення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості становив 1,8, то у 2017 році він зменшився до 1,532.

Значне перевищення поточної кредиторської заборгованості, особливо за товари, роботи, послуги, свідчить про безпроцентне кредитування у інших підприємств ПП «Імені Калашника», що стає причиною фінансових труднощів та напруженість його фінансового стану і платіжних зобов'язань.

Досягнення та належна підтримка стійкого фінансового становища підприємством є запорукою його подальшого економічного та фінансового зростання, адже при недостатній платоспроможності ПП «Імені Калашника» буде змушене поставити основною метою діяльності не власне процвітання і зростання добробуту його власників, а позицію щодо утримання на конкурентному ринку.

Отже, з метою покращення розрахунків за поточною кредиторською заборгованістю у ПП «імені Калашника» пропонується здійснювати такі заходи:

- по-перше, оперативно проводити аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості за конкретними постачальниками та іншими кредиторами, а також щодо термінів утворення заборгованості або термінів її можливого погашення;

- по-друге, контролювати насамперед оборотність поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, а також стан розрахунків щодо простроченої заборгованості;

- по-третє, удосконалити організацію роботи з укладання господарських договорів;

- по-четверте, своєчасно контролювати розміри заборгованості окремих кредиторів та строками погашення боргів за графіком і фактично шляхом створення таблиці фактичної й запланованої сплати постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам.

Практична реалізація вищевикладених пропозицій сприятиме вдосконаленню обліку розрахунків з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами й аналізу поточної кредиторської заборгованості, а відповідно і поліпшенню фінансового стану ПП «імені Калашника».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Пилипенко К. А. Методичні підходи обліку розрахунків з кредиторами: вітчизняний та міжнародний аспект / К. А. Пилипенко, А. А. Коляка // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу: наук. економ. жур. – 2017. – № 4(40). – С. 48-52. – С. 97-101.
2. Пилипенко К. А. Економічна сутність кредиторської заборгованості / К. А. Пилипенко, А. А. Коляка // Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю: матер. II Всеукр. наук.-практ. конф., 26 жовт. 2017 р. – Полтава : ПДАА, 2017. – С. 185 -187.
3. Коляка А. А. Методологічні підходи до обліку розрахунків з кредиторами :вітчизняний та міжнародний аспект / А. А. Коляка // Розвиток соціально-економічної системи у трансформаційних умовах : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 01-02 лютого 2018 р.). – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2018. – С. 88–91.
4. Коляка А. А. Організація документування розрахунків з кредиторами – необхідність сьогодення / А. А. Коляка. // Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 20 квітня 2018 року). – Полтава, 2018. – С. 62–64.
5. Пилипенко К. А. Організація документування розрахунків з кредиторами – запорука платіжної дисципліни / К. А. Пилипенко, А. А. Коляка. // Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку: матеріали 3-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. Боліла С.Ю., Шепель Т.С. – (м. Херсон, 21 травня 2018 р.). – Херсон, ДВНЗ «ХДАУ», 2018. – С.307-310.
6. Пилипенко К. А. Відображення кредиторської заборгованості в звітності, для потреб зовнішніх користувачів / К. А. Пилипенко, А. А. Коляка // Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю : Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26 жовт. 2018 р. – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 194-197.

АНОТАЦІЯ

Коляка А. А. Методика й організація бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками і аналіз кредиторської заборгованості підприємства. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття кваліфікації «Магістр з обліку та оподаткування» за спеціальністю «Облік та оподаткування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

Робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів методики організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками та аналізу кредиторської заборгованості.

Запропоновано до впровадження Наказу про облікову політику, який регулюватиме порядок проведення обліку на підприємстві та дозволить

правильно організувати роботу облікового апарату. Здійснено аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства та узагальнено основні положення облікової політики. Вивчено досвід ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками : завдання обліку, документальне забезпечення, синтетичний та аналітичний облік, порядок відображення у фінансовій звітності. Досліджено зміст, склад, порядок обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками та аналізу кредиторської заборгованості; проведено порівняльний аналіз кредиторської заборгованості 2015-2017 років, визначення ліквідності та платоспроможності базового підприємства.

Запропоновано пропозиції, які сприятимуть вдосконаленню процесу обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками, зокрема з використанням введення у План рахунків субрахунки другого порядку до рахунка 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками».

Ключові слова: кредиторська заборгованість, постачальники, підрядники, зобов'язання, бухгалтерський облік.

ABSTRACT

Koliaka A A methodology and organization of accounting of accounts payable to suppliers and contractors and analysis of accounts payable of the enterprise.. - Manuscript.

Thesis for qualification "master of accounting and taxation" in the specialty "Accounting and taxation". - Poltava state agrarian Academy, Poltava, 2018.

The work is devoted to research of theoretical and practical aspects of the methodology of calculation of payments to suppliers and contractors and payables analysis.

The work is devoted to the study of theoretical and practical aspects of the methodology of accounting settlements with suppliers and contractors and analysis of accounts payable.

Suggested for implementation of the Order on the accounting policy, which will regulate the procedure of conducting accounting in the company and will allow to organize the work of accounting staff. The analysis of financial and economic activity of the enterprise is carried out and the main provisions of accounting policy are summarized. The experience of accounting settlements with suppliers and contractors : accounting tasks, documentation, synthetic and analytical accounting, the order of reflection in the financial statements. The content, composition, accounting procedures for settlements with suppliers and contractors and analysis of accounts payable were studied; a comparative analysis of accounts payable in 2015-2017, determining the liquidity and solvency of the underlying enterprise was carried out.

Proposals are proposed that will contribute to the improvement of the accounting process of settlements with suppliers and contractors, in particular, using the introduction of a second-order sub-account to account 631 "Settlements with domestic suppliers and contractors" in the chart of accounts.

Keywords: accounts payable, suppliers, contractors, liabilities, accounting.

